

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، شماره ۱۱۰

جراحی اطفال

تالیف:

دکتر احمد بذرافشان

فوق تخصص جراحی کودکان و نوزادان.

استاد یار دانشگاه علوم پزشکی مشهد

سرشناسه:	بذرافشان، احمد، ۱۳۳۳ -
عنوان و پدید آور:	جراحی اطفال / تألیف احمد بذرافشان.
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری:	۶۲۴ ص. مصور.
فروست:	(انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد؛ شماره ۱۱۰).
شابک:	۴۳۰۰۰ ریال (ISBN: 964-5627-84-2).
یادداشت:	فیبا.
موضوع:	کودکان -- جراحی.
شناسه افزوده:	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد.
رده بندی کنگره:	ج ۴ ب ۱۳۷ RD
رده بندی دیویی:	۶۱۷/۹۸
شماره کتابخانه ملی:	۲۸۲۵۵-۸۵ م

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، شماره ۱۱۰

جراحی اطفال

تألیف

دکتر احمد بذرافشان

وزیری، ۶۲۴ صفحه، ۵۰۰ نسخه، چاپ اول، پاییز ۱۳۸۵

امور فنی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۴۳۰۰۰ ریال

بسمه تعالی

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد - به عنوان یک نهاد علمی - فرهنگی، چاپ و نشر، کتابهای مورد استفاده استادان و دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی را از وظایف اساسی خود می‌داند و بر آن است تا با انتشار متون مربوط به علوم پزشکی، هم بر اعتبار و اعتلای آنها بیفزاید و هم موجبات دل گرمی و شوق و نشاط امر تحقیق را در پی جوییهای علمی فراهم آورد.

به یقین چاپ و نشر آثار معتبر علمی، امکان دستیابی اهل تحقیق را به منابع مختلف و گوناگون علمی مورد نیاز به بهترین صورتی میسر و ممکن خواهد ساخت و راه را برای تحقیقات بعدی هموار خواهد کرد.

باید گفته شود که گستردگی فعالیتهای مربوط به نشر، در قلمرو ناشران خصوصی، نه تنها از مسؤلیت مراکز معتبر دانشگاهی، به کوشش در این زمینه‌ها با تکیه بر جنبه‌های علمی و فرهنگی موضوع نمی‌کاهد، بلکه به دلایل گوناگون، از جمله لزوم بررسیهای دقیق کارشناسی، ویرایشهای علمی و فنی، و نیز توجه حداکثر به توان مالی مخاطبان آثار، به‌ویژه دانشجویان، ایجاب می‌کند که دانشگاههای دولتی دامنه خدمات خود را با تکیه بر جنبه‌های کیفی، و گاه صرف‌نظر از بازده اقتصادی گسترش دهند. در این جهت انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد به کوششهایی تازه پرداخته که از جمله آنها دریافت مجوز امتیاز خودآموزی در مورد برخی از آثار منتشره دانشگاه از مرکز مطالعات و توسعه و آموزش پزشکی (E.D.C.) است.

مسئولان انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، با اشتیاق و اخلاص تمام می‌خواهند تا جدیدترین آثار مربوط به دانشهای پزشکی را به بهترین شیوه فراهم آورند و بکوشند تا آثار منتشر شده با کیفیت مطلوب عرضه گردد. در عین حال انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مترصد دریافت نظرها و انتقادهای به‌جا و سازنده اهل نظر می‌باشد تا از این طریق بتواند بر کمال آثار منتشره خویش بیفزاید.

معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد با استعانت از الطاف خداوندی امیدوار است که نشر این اثر همانند دیگر آثار انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد با نظارت همه‌جانبه این معاونت، و با تکیه بر ابتکار و کوشش اعضا و کارشناسان دانش‌آموخته خویش و نیز ایجاد ارتباط محکم و پایدار با جامعه پزشکی و دانشجویان پژوهشگر، در جهت ارتقای کیفی و تنوع موضوعات مورد نیاز دانش‌پژوهان رشته‌های علوم پزشکی گامهای مؤثر بردارد تا مورد استفاده دانشجویان و مقبول طبع صاحب‌نظران و دانشگاهیان نکته‌بین قرار بگیرد.

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد

اعضای شورای انتشارات علوم پزشکی مشهد

۱- دکتر جلیل توکل افشاری	معاون پژوهشی دانشگاه
۲- دکتر محمد رضا صابری	مدیر فناوری اطلاعات دانشگاه
۳- دکتر عباس مکارم	مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه
۴- دکتر حسین شباهنگ	رئیس کتابخانه مرکزی دانشگاه
۵- دکتر محمد حسن زاده خیاط	استاد و عضو هیأت علمی دانشگاه
۶- دکتر محمد فرجی	استاد و عضو هیأت علمی دانشگاه
۷- دکتر محمد باصفا	استاد و عضو هیأت علمی دانشگاه
۸- دکتر جواد بهروان	دانشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه
۹- دکتر افتخار محمودی	دانشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه
۱۰- دکتر حسین فتاحی معصوم	دانشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه
۱۱- دکتر عباس عظیمی خراسانی	استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه
۱۲- دکتر حسین آیت اللهی	استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه
۱۳- دکتر ملیحه حسن زاده مفرد	استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه
۱۴- حبیبی محمد نوروزی	مربی و عضو هیأت علمی دانشگاه

فهرست

فصل ۱	دسترسی به سیستم وریدی کودکان و شیرخواران	۱
فصل ۲	مایع درمانی در کودکان جراحی شده	۹
فصل ۳	آمادگی و آزمایشات لازم قبل از عمل جراحی و مواظبت‌های پس از آن	۱۸
فصل ۴	تکاتی در مورد تشخیص بیماری‌های جنینی (قبل از تولد) و درمان آنها	۲۲
فصل ۵	بیماری‌های نوزادان	۲۹
فصل ۶	Ostomy، انواع، روش‌ها و ابزار مورد نیاز آنها	۷۹
فصل ۷	برخورد تشخیصی درمانی در اورژانس‌های شکمی شیرخواران و کودکان	۸۷
فصل ۸	بیماری‌های شایع شکمی در شیرخواران و کودکان	۱۲۴
فصل ۹	صدمات صغیر در کودکان و اصول درمان اولیه آن‌ها	۱۶۴
فصل ۱۰	عوارض صدمات کبیر در کودکان	۱۷۷
فصل ۱۱		

۱۸۲.....	بیماری‌های قفسه سینه کودکان	فصل ۱۲
۲۱۷.....	ضایعات سر و گردن	فصل ۱۳
۲۲۸.....	بزرگ شدن غدد لنفاوی	فصل ۱۴
۲۴۱.....	فتق و هیدروسل	فصل ۱۵
۲۵۳.....	بیماری‌های ناف	فصل ۱۶
۲۶۱.....	بیماری‌های روده کوچک و بزرگ	فصل ۱۷
۲۸۴.....	یبوست	فصل ۱۸
۲۹۶.....	نئوپلاسم‌های دستگاه گوارش	فصل ۱۹
۳۰۰.....	بیماری‌های کبد - پانکراس	فصل ۲۰
۳۲۶.....	بیماری‌های طحال	فصل ۲۱
۳۳۶.....	ناهنجاری‌های مادرزادی توسعه‌ای و موقعیتی کلیه ها	فصل ۲۲
۳۴۶.....	ناهنجاری‌های مادرزادی محل اتصال لگنچه به حالب و حالب	فصل ۲۳
۳۵۷.....	عفونت‌های کلیوی - آبه - ریفلاکس	فصل ۲۴

۳۶۸.....	سنگ‌های ادراری	فصل ۲۵
۳۷۶.....	ترومبوز ورید کلیوی	فصل ۲۶
۳۷۹.....	دوپلیکاسیون حالب و اورتروسل	فصل ۲۷
۳۸۶.....	مگااورتر و سندروم پرون-بلی	فصل ۲۸
۳۹۲.....	انحراف و عدم انحراف جریان ادرار	فصل ۲۹
۳۹۶.....	بیماری‌های عملی مثانه	فصل ۳۰
۴۱۷.....	اکستروفی مثانه	فصل ۳۱
۴۲۸.....	اکستروفی کلواک	فصل ۳۲
۴۳۲.....	اپسپادیاس ، هیوسپادیاس	فصل ۳۳
۴۴۲.....	ناهنجاری‌های پیشابراه- آلت و اسکروتوم	فصل ۳۴
۴۶۳.....	ختنه و بیماری آلت	فصل ۳۵
۴۷۲.....	بیماری‌های بیضه	فصل ۳۶
۴۸۷.....	بیماری‌های دستگاه تناسلی	فصل ۳۷

ناهنجاری‌های سیستم تناسلی دخترها.....	۴۹۸
فصل ۳۸	
ابهام جنسی.....	۵۰۷
فصل ۳۹	
جراحی در بیماری‌های پوستی.....	۵۲۵
فصل ۴۰	
ناهنجاری‌های عروقی.....	۵۳۱
فصل ۴۱	
بیماری‌های عروقی.....	۵۴۵
فصل ۴۲	
جراحی پلاستیک.....	۵۶۴
فصل ۴۳	
بیماری‌های جراحی اعصاب.....	۵۷۶
فصل ۴۴	
بیماری‌های شایع گوش و حلق و بینی.....	۵۸۸
فصل ۴۵	
بیماری‌های شایع چشم.....	۶۰۱

مقدمه

پزشکان و متخصصین کودکان همیشه در آرزوی ایامی بودند که همراه جراحان این رشته به درمان کودکان عزیز این مرز و بوم بپردازند خوشبختانه این خواسته در سال های اخیر به نحو مطلوب و شایسته ای محقق شد.

وجود گرامی جراحان اطفال با تجربه و دانشمند در مشهد و تایید این رشته فوق تخصصی در دانشگاه ما، راه تعالی را بیشتر گشود.

درج مقالات متعدد در مقالات داخلی و خارجی و پژوهش های مختلف توسط این عزیزان افق روشن و تابناکی را نوید می دهد. در این راه همکار عزیز و سخت کوش من جناب آقای دکتر احمد بذرافشان که به حق سهم عمده ای در همکاری بین گروهی داشته اند با تالیف کتاب جراحی کودکان که حاوی مطالبی سودمند، جامع و جالب از تجارب شخصی همراه منابع تازه و جدید می باشد، گام بلندی در اشاعه مطالب علمی این رشته برداشته اند.

اینجانب با خضوع مطالعه آن را به تمام دانش پژوهان توصیه می نمایم.

با آرزوی موفقیت های هر چه بیشتر برای مولف گرامی

با احترام- دکتر عبدالعلی خوارزمی

استاد و مدیر گروه اطفال و نوزادان دانشکده پزشکی

تابستان ۱۳۸۵

پیشگفتار

ای دهنده عقل ها فریادرس تا نخواهی تو نخواهد، هیچ کس
هم طلب از توست هم آن نیکوئی ما که ایم، اول توئی آخر توئی
هم بگو تو، هم تو بشنو، هم تو باش ما هم لاشیم، با چندین تلاش

الهی، به حرمت آن نام که تو خوانی، و به حرمت آن صفت که تو چنانی، دریاب که می توانی.
الهی، عمر خود به باد کردم، و بر تن خود بیداد کردم، گفتم و فرمان نکردم، درماندم و درمان نکردم.
الهی، عاجز و سرگردانم، نه آنچه دارم دانم، و نه آنچه دانم دارم.
الهی، اگر تو مرا خواستی، من آن خواستم که تو خواستی.
الهی، به بهشت و حور چه نازم، مرا دیده ای ده که از هر نظر بهشتی سازم.
الهی، در دلهای ما جز تخم محبت مکار، و بر جان های ما جز الطاف و رحمت خود منگار، و بر کشت
های ما جز باران رحمت خود مبار، به لطف، ما را دست گیر و به کرم، پای دار.
الهی، حجاب ها را از راه بردار، و ما را به ما مگذار

کتاب حاضر ما حاصل ده سال تلاش و مطالعه بیش از دو هزار مقاله، ده کتاب مرجع و تجربه
شخصی اینجانب می باشد که تحریر آن از سال ۱۳۷۴ شروع و تاکنون متجاوز از ده بار با حجمی
بیش از ده هزار صفحه در آن تجدید نظر شده است و توسط اساتید محترم زیر نیز مورد مطالعه
قرار گرفته است که از یکایک آنها به خاطر زحماتی که کشیده اند تشکر می شود.

جناب آقای دکتر خوارزمی - فوق تخصص اطفال
سرکار خانم دکتر پرتوی - فوق تخصص گوارش
جناب آقای دکتر معموری - فوق تخصص نوزادان
جناب آقای دکتر آموزگار - فوق تخصص جراحی پلاستیک

جناب آقای دکتر نعیمی- متخصص گوش و حلق و بینی
جناب آقای دکتر اعتمادرضوی- فوق تخصص چشم
جناب آقای دکتر یارمحمدی- فوق تخصص اورولوژی
در ضمن این کتاب به مدت ۸ ماه نیز توسط یکی از اساتید دانشگاه شیراز مورد ارزیابی و بررسی قرار گرفته است.

در این کتاب سعی شده که مسائل مهم شایع و گریبانگیر متخصصین محترم اطفال، دستیاران جراحی و اطفال، کارآموزان مورد بحث و از آخرین اطلاعات در دسترس اینجانب استفاده شود ولی علی‌رغم ده بار تجدید نظر در آن، این کتاب خالی از اشکال نیست که امید است با راهنمایی اساتید بزرگ و مطالعه کنندگان، این نقایص در چاپ های بعدی رفع گردد.
لازم به ذکر است که کتابی با این حجم به زبان فارسی در دسترس اینجانب نبوده، بنابراین می‌تواند منبعی برای آموزش و امتحانات مورد استفاده قرار گیرد.
از معاونت پژوهشی سابق و کنونی و هیئت انتشارات و چاپ کتاب دانشگاه علوم پزشکی مشهد و همکاران چاپخانه دانشگاه مشهد تشکر می‌شود.

دکتر احمد بذرافشان
فوق تخصص جراحی کودکان و نوزادان
تأیستان ۱۳۸۵